

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΑΛΚΟΟΛ ΣΤΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Λιοδάκη Νεκταρία
Κοινωνική Λειτουργός
Κοινωνική Υπηρεσία-
Αλκοολογικό Ιατρείο ΠαΓΝΗ

Πολιτισμικές Επιδράσεις

Λανθασμένα Πρότυπα:

Παρατηρείται ότι στην Κρήτη το πρόβλημα εντοπίζεται μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον όπου το αλκοόλ είναι απενεχοποιημένο και προσφέρεται από τους ίδιους τους γονείς ως τελετή ενηλικίωσης για το αγόρι.

Αλκοόλ και οικογένεια

Λανθασμένα Πρότυπα:

Η συχνή χρήση/κατάχρηση αλκοόλ μέσα στην οικογένεια μπορεί να αποτελέσει λανθασμένο πρότυπο **μίμησης** συμπεριφοράς για τους **νέους** στην οικογένεια.

Η οικογένεια είναι ένα σύστημα, που για την ομαλή του λειτουργία, όλα τα μέλη της αναλαμβάνουν ρόλους κι ενέργειες.

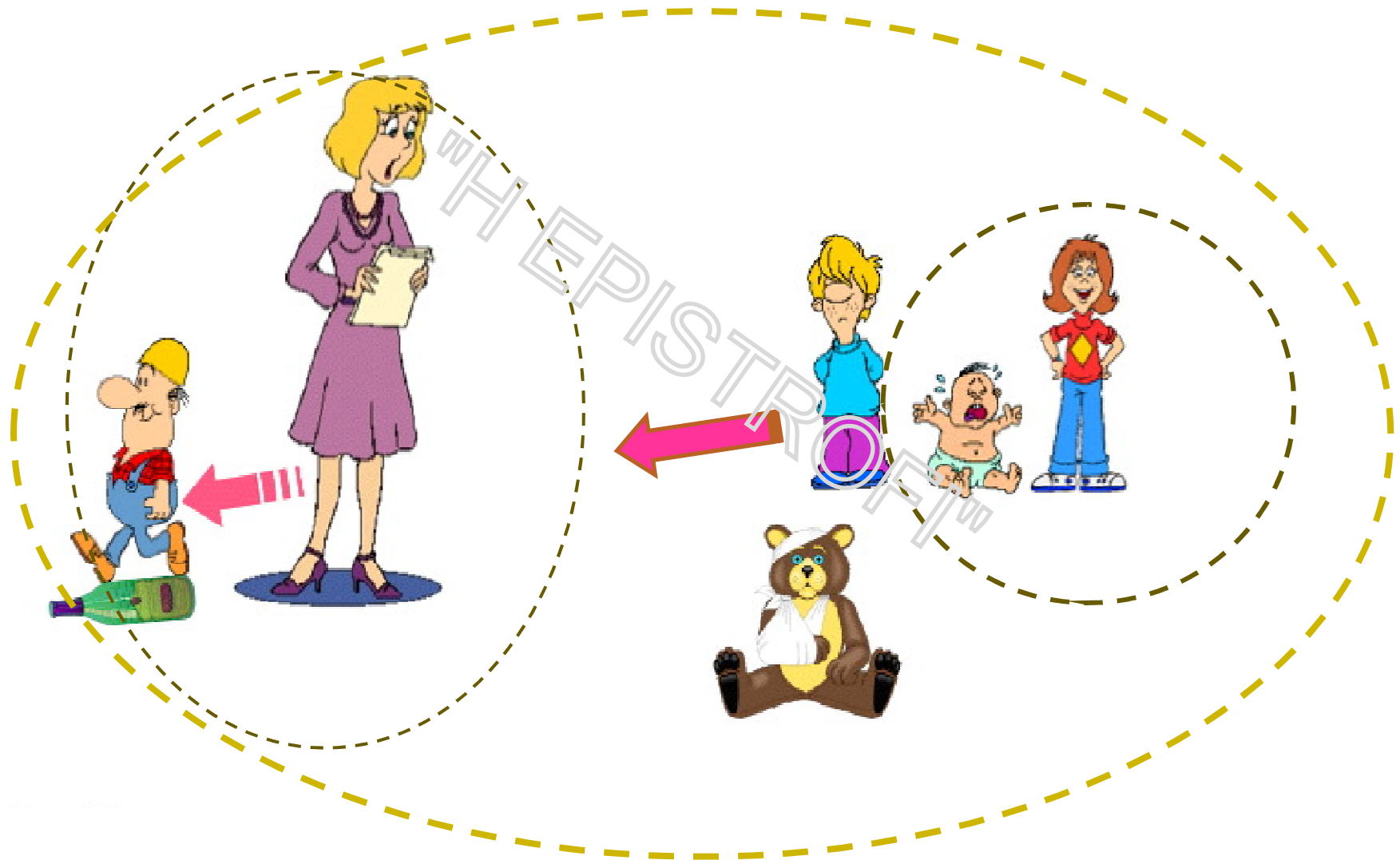
Αν ένα μέλος εμφανίσει κάποιο πρόβλημα, αυτό θα επηρεάσει την λειτουργία όλου του συστήματος-ομάδας και θα δημιουργήσει επιμέρους προβλήματα που επηρεάζουν, όχι μόνο αυτό το μέλος, αλλά και ολόκληρη την οικογένεια στο σύνολο της.

Οικογένεια δίχως κατάχρηση αλκοόλ

fase1

Αλλαγή ρόλων στη οικογένεια

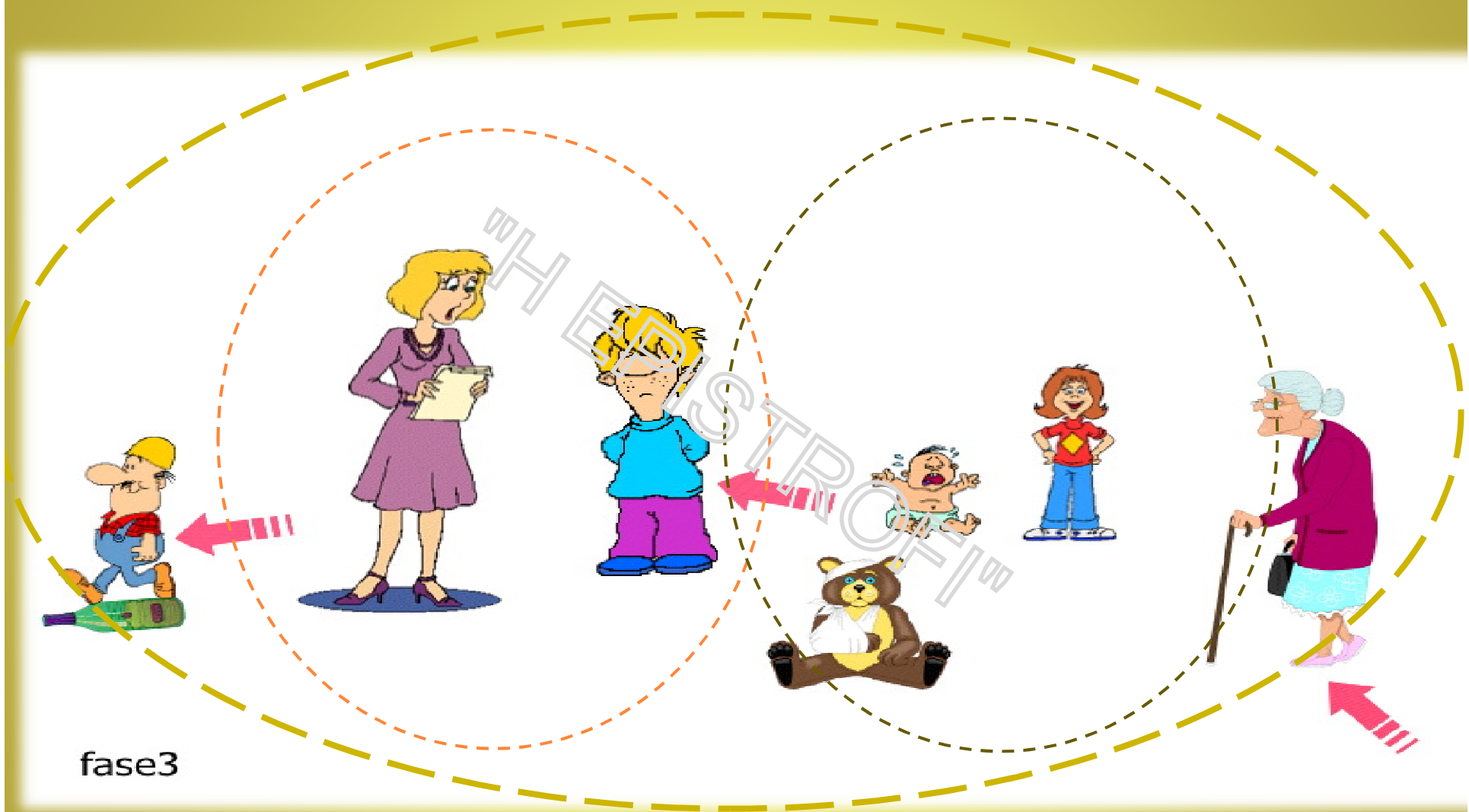
Αλλαγή ρόλων στη οικογένεια

Μπαμπά πρόσεχε!

"Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ"

Αλλαγή ρόλων στη οικογένεια

.....βοήθεια από τις γονεικές οικογένειες

Αλκοόλ και οικογένεια

Σημαντικές αλλαγές από την χρήση του αλκοόλ στη οικογένεια

- Αναστροφή ρόλων
- Περισσότερες συγκρούσεις, μειωμένη συνοχή
- Έλλειψη αποτελεσματικής επικοινωνίας
- Μειωμένος έλεγχος του σπιτιού
- Αρνητικοί τρόποι συμπεριφοράς

- Φόβος για βία
- Ανασφάλεια και άγχος
- Αυξημένα προβλήματα υγείας
- Οικονομικά προβλήματα
- Μειωμένες επιδόσεις των γονιών
- Παρουσία ψυχολογικών διαταραχών
- Έλλειψη συμμετοχής των παιδιών στην οικογενειακή ζωή και μειωμένη απόδοση στο σχολείο
- Σταδιακή κοινωνική απομόνωση της οικογένειας

Αλκοόλ και οικογένεια

Παιδιά που μεγαλώνουν με εξαρτημένους γονείς

- Προβλήματα ψυχοσυναισθηματικής φύσεως, λόγω παραμέλησης ή κακοποίησης
- Ιδιαίτερα ένα παιδί που μεγαλώνει με «εξαρτημένη» μητέρα, μεγαλώνει σε περιβάλλον ιδιαίτερα ασταθές (αστάθεια μητρικών συναισθημάτων και φροντίδας, αδιαφορία για την εκπαίδευση του παιδιού, συχνά ατυχήματα στο σπίτι, σωματική και λεκτική βία, αδιαφορία για την καθαριότητα του χώρου)

Αλκοόλ και οικογένεια

Παιδιά που μεγαλώνουν με εξαρτημένους γονείς

- Περισσότερες πιθανότητες εμφάνισης προβλημάτων σχετιζόμενων με το αλκοόλ στην ενήλική ζωή τους
- Τάση να επιλέγουν για συντρόφους τους, ανθρώπους που έχουν ομοιότητες με τον αντίστοιχο γονιό εξαιτίας λανθασμένου γονεϊκού προτύπου

Τα παιδιά:

- Έχουν συναισθήματα αγάπης ή μίσους
- Αισθάνονται θυμό
- Ντρέπονται να πάνε σχολείο ή να φέρουν φίλους στο σπίτι
- Νιώθουν μοναξιά και απόγνωση.

Συμπεριφορές του παιδιού στο σχολείο που μπορούν να αποτελέσουν υποψία ή ένδειξη προβλήματος εξάρτησης στο σπίτι

- Έλλειψη φίλων
- Αποτυχία στο σχολείο ή σκασιαρχείο
- Παραβατική συμπεριφορά (κλοπές ή χειροδικίες)
- Υπερκινητικότητα
- Επιθετικότητα απέναντι στα άλλα παιδιά
- Σωματικά ενοχλήματα, σωματικοί πόνοι ή πονοκέφαλοι
- Ορατά σημάδια- μελανιές, γρατσουνιές
- Χρήση ψυχοτρόπων ουσιών
- Κατάθλιψη ή αυτοκαταστροφικές-αυτοκτονικές τάσεις.

ΕΦΗΒΕΙΑ, μια μεταβατική φάση

Το πέρασμα από την παιδική ηλικία

στην ενήλικη ζωή

Βιολογικές, ψυχοκοινωνικές, συναισθηματικές αλλά και αλλαγές στον τρόπο ζωής

- Συγκρούσεις με τους γονείς/απομόνωση
- Αρνητική στάση για τους άλλους
- Εναντίωση σε κάθε μορφή εξουσίας
- Αμφιθυμία, ανία, νευρικότητα, ανησυχία
- Έλλειψη αυτοπεποίθησης
- Αμφιταλαντευόμενη συμπεριφορά παιδιού σε ενήλικα

- Νέες προκλήσεις, με αναζήτηση νέων ταυτίσεων, νέων ρόλων...

Έφηβοι και Αλκοόλ

Πειραματισμός: «το αλκοόλ είναι μια απολαυστική εμπειρία»

- Το «**φλερτ**» μεταξύ εφήβων και αλκοόλ συνδυάζεται με τα πάρτι, με τις εξόδους του Σαββατοκύριακου
- Στα νέα παιδιά, **αρέσει η αλλαγή της ψυχικής διάθεσης**, πέφτουν οι αναστολές, οι παρέες γίνονται πιο εύκολα, **δοκιμάζουν τα όρια τους**, αποκτούν ταυτότητα

Έφηβοι και Αλκοόλ

“Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ”

Παράγοντες που οδηγούν στη χρήση αλκοόλ στην εφηβεία

Κοινωνικοί παράγοντες :

- Από περιέργεια/πειραματισμό
- για διασκέδαση, απελευθέρωση
- για μίμηση μεταξύ συνομηλίκων
- για να αρέσει στο αντίθετο φύλο
- για χαλάρωση και ευκολότερη ενσωμάτωση στην παρέα
- για να κατευνάσουν τους φόβους τις ανησυχίες τους
- για τη δυναμική της φαντασίωσης του ενηλίκου λόγω της τάσης του να μιμείται την ενήλικη συμπεριφορά

Παράγοντες που οδηγούν στη χρήση αλκοόλ στην εφηβεία

Γενετικοί παράγοντες:

- Ιστορικό εξάρτησης στην οικογένεια. Μελέτες σε όλο τον κόσμο, εστιάζουν στη δομή της οικογένειας και στην **κληρονομική προδιάθεση** της εξάρτησης από το αλκοόλ (8 διαφορετικά γονίδια έχουν μελετηθεί).
- 1 στα 4 παιδιά που μεγαλώνει μέσα σε σπίτι, όπου γίνεται μεγάλη κατανάλωση αλκοόλ έχει μεγαλύτερο κίνδυνο να υιοθετήσει και αυτό το ίδιο πρότυπο.

National Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism, (2013). Drinking statistics.

(<http://www.niaaa.nih.gov/research/major-initiatives>)

Παράγοντες που οδηγούν στη χρήση αλκοόλ στην εφηβεία

Ψυχολογικοί παράγοντες:

- Έφηβοι με επιθετική και αντικοινωνική συμπεριφορά λόγω ψυχικής διαταραχής
- Έφηβοι που έχουν βιώσει απόρριψη από την οικογένειά τους
- Έφηβοι με χαμηλή αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση
- Έφηβοι με δυσκολία προσαρμογής στο σχολείο
- Έφηβοι που έχουν υποστεί κακοποίηση από το οικογενειακό τους περιβάλλον
- Έφηβοι που πάσχουν από μετα-τραυματικό στρες (PTSD) λόγω σοβαρών τραυματικών γεγονότων (παρατηρείται πιο συχνά σε κορίτσια που έχουν υποστεί ενδοοικογενειακή βία και σεξουαλική κακοποίηση)

Ενδείξεις κατανάλωσης αλκοόλ στους εφήβους

- Επιστρέφουν αργά στο σπίτι.
- Επιστρέφουν στο σπίτι και πάνε αμέσως για ύπνο για να μην τους καταλάβουν οι γονείς.
- Επιστρέφουν στο σπίτι ζαλισμένοι, τα μάτια τους είναι κόκκινα.
- Αποφεύγουν να επιστρέψουν στο σπίτι τους και μένουν σε φίλους τους.
- Καταναλώνουν τσίχλες ή καραμέλες, βάζουν άρωμα για να καλύψουν τη μυρωδιά του αλκοόλ.

Ενδείξεις κατανάλωσης αλκοόλ στους εφήβους

- Αδικαιολόγητη κούραση, κόπωση, απομάκρυνση από σχολικές & εξωσχολικές δραστηριότητες, χόμπι, αθλητισμό.
- Αλλαγές στην σχέση με γονείς/καθηγητές => απομάκρυνση από την οικογένεια / εγκατάλειψη του σχολείου.
- Απομάκρυνση από τους παλιούς φίλους που είχαν κοινούς στόχους, τόσο για το σχολείο όσο και για το μέλλον
- Παρέα με νέους φίλους, τους οποίους αποφεύγουν να γνωρίσουν στους γονείς τους.

Ενδείξεις κατανάλωσης αλκοόλ στους εφήβους

- Αλλαγή παρέας, νέα άτομα => διασκέδαση καταναλώνοντας αλκοόλ
- Αδικαιολόγητες απουσίες στο σχολείο
- Αδιαφορία για τα μαθήματά τους => μείωση της απόδοσης στο σχολείο
- Αλλαγή της διάθεσης με ευερεθιστότητα, επιθετικότητα, ως και παραμέληση της εμφάνισης

Στερεότυπα για τους έφηβους που καταναλώνουν αλκοόλ

Η κοινωνική στάση συνήθως...

Στα Αγόρια:

- ενθαρρύνει και δικαιολογεί την κατανάλωση αλκοόλ, αφού συνάδει στον αντρισμό τους, συνοδεύει τη διασκέδαση, είναι μέρος της κοινωνικότητας

Αντίθετα...

Στα Κορίτσια:

- επικρίνει κάτι ανάλογο. Το κορίτσι που πίνει έρχεται σε αντίθεση με τον κοινωνικά αποδιδόμενο ρόλο του, με τη θηλυκότητα του => ίσως παρατηρηθεί κρυφή κατανάλωση αλκοόλ από το κορίτσι

Στερεότυπα για τους έφηβους που καταναλώνουν αλκοόλ

Αγόρια:

- ευνοούν τη κατανάλωση αλκοόλ των κοριτσιών, τη συνδέουν με τη σεξουαλική ανεξαρτησία αλλά επικρίνουν και σχολιάζουν τα κορίτσια που πίνουν αλκοόλ και κάνουν σεξ

Κορίτσια:

- Αν ένα κορίτσι ενδώσει σε σεξουαλική πράξη που δεν είναι δική της επιλογή ή δεν το έλεγξε επειδή ήταν μεθυσμένη, και πάλι είναι η χαμένη αφού υπονομεύεται η αυτοπεποίθησή της, η ελευθερία της δεν γίνεται σεβαστή, γίνεται θύμα σε μια διαδικασία με κανόνες τέτοιους ώστε πάντα αυτή να χάνει

Προβλήματα στην οικογένεια και την κοινότητα

Έφηβοι που καταναλώνουν αλκοόλ, **«απουσιάζουν»** από το σύστημα της οικογένειας, του σχολείου, της τοπικής κοινότητας.

Έφηβοι με προβλήματα χρήσης αλκοόλ:

- θεωρούν ότι οι γονείς δεν τους καταλαβαίνουν => οι οξείες αντιπαραθέσεις στην οικογένεια είναι συχνές.
- συχνότερα φεύγουν από το σπίτι χωρίς προειδοποίηση
- όταν τα προβλήματα από το αλκοόλ των εφήβων συνυπάρχουν με αυτά των γονιών => οι δυνατότητες για αντιμετώπιση της κατάστασης είναι πολύ περιορισμένες

Προβλήματα στην οικογένεια και την κοινότητα

*Οι έφηβοι που καταναλώνουν αλκοόλ στην **πρώιμη εφηβική ηλικία**:*

- Εντάσσονται συχνότερα μέσα σε ομάδες του “κοινωνικού περιθωρίου”
- Συμμετέχουν σε παρέες – συμμορίες, με κάθε μορφή παραβατικής συμπεριφοράς
- Ριψοκίνδυνη σεξουαλική συμπεριφορά
- Στην εφηβεία οι νέοι διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να εθιστούν στο αλκοόλ, καθώς σε αυτή την ηλικία η μετάβαση από τη χρήση στην κατάχρηση και τελικά στην εξάρτηση γίνεται γρηγορότερους ρυθμούς απ ότι στους ενηλίκους.

Κανένα αλκοολούχο ποτό δεν είναι αθώο για παιδιά κι εφήβους

A18+
Αλκοόλ μετά τα 18
Εξηγώ στο παιδί μου γιατί

ΝΑ ΘΥΜΟΜΑΣΤΕ

Η στάση μας θα επηρεάσει τα παιδιά μας γιατί σημασία έχουν οι πράξεις μας, όχι τα λόγια μας.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ